



ЮРИДИЧНЕ
БЮРО

ЄГОРОВ
ПУГІНСЬКІЙ
АФАНАСЬЄВ
І ПАРТНЕРИ

Кримінальне судочинство через призму реформування системи кримінальної юстиції України

Сергій Гребенюк

Керівник практики кримінального права
ЮБ «Єгоров, Пугінській, Афанасьєв і партнери»

Опитування адвокатів з найбільш проблемних питань у роботі органів прокуратури



П'ять найбільш проблемних питань у відносинах адвокатів з правоохоронними органами та органами прокуратури:

- ✓ найбільше турбують невмотивовані відповіді на запити адвокатів (74,4%) та покривання неправомірних дій посадових осіб за наявності підстав для притягнення їх до відповідальності (70,7%);
- ✓ відсутність безперешкодного доступу до матеріалів кримінальної справи та процесуальних документів (61,7%), а також відсутністю незалежного органу, куди можна було б поскаржитись на неправомірні дії співробітників прокуратури (61,3%);
- ✓ невнесення прокурорами до ЄРДР заяв про злочини.

Найменше адвокати, які взяли участь в опитуванні, страждають від неправомірного тиску з боку правоохоронних органів (22,9%). Також не надто адвокати скаржились на відсутність доступу до клієнта у будь-який час (35%).

Оцінка адвокатами роботи прокуратури

Опитування адвокатів з найбільш проблемних питань у роботі органів прокуратури



Фундаментальні складові забезпечення системи правосуддя в рамках кримінальної юстиції



Рівність прав цих складових гарантуватиме реалізацію одних із основних засад кримінального судочинства:

- ✓ забезпечення доступу до правосуддя;
- ✓ змагальність сторін;
- ✓ забезпечення права на захист.

СУД

- ✓ гарантування належного доступу до правосуддя всім учасникам кримінального провадження;
- ✓ посилення судового контролю під час досудового провадження;
- ✓ неухильне дотримання прав людини під час судового провадження.

СТОРОНА ЗАХИСТУ В КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

- ✓ забезпечення реалізації інституту захисту саме як незалежного інституту, який покликаний забезпечувати захист прав людини;
- ✓ забезпечення дійсної, а не декларативної, рівності прав сторони захисту та державного обвинувача, зокрема, шляхом посилення на законодавчому рівні гарантій сторони захисту в кримінальному провадженні.

Прокуратура

На сьогодні прокуратура здійснює:

- ✓ підтримання публічного обвинувачення в суді;
- ✓ організація і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань, під час кримінального провадження, нагляд за негласною діяльністю органів правопорядку;
- ✓ представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку визначеному законом.

Має бути продовжено реформування прокуратури у напрямку приведення її діяльності до європейських стандартів, а саме: поступове перетворення прокуратури виключно на інститут, який має забезпечувати захист державних інтересів, в першу чергу, через кримінальне судочинство із дотриманням принципу верховенства права та інших загальноновизнаних міжнародних демократичних стандартів.



ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ УКРАЇНИ

Незалежний і ключовий орган в системі органів досудового розслідування, який вирішуватиме завдання із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування основних складів злочинів, зокрема:

- ✓ злочинів, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про державну службу», особами, посади яких віднесено до першої - третьої категорій посад державної служби, суддями та працівниками правоохоронних органів (крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро України);
- ✓ випадків катування та інших злочинів, пов'язаних з жорстоким, нелюдським або таким, що принижує гідність, поведженням або покаранням, вчинених працівниками правоохоронних органів, у тому числі і злочинів, вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України).
- ✓ військових злочинів, тощо.

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ

Завданням Національного антикорупційного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці.

Національне антикорупційне бюро України має продовжити своє становлення, як основний державний правоохоронний орган, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

**Професійний, деполітизований,
ефективний інститут, до основних
завдань якого відноситься:**

- ✓ **підтримання публічної безпеки і
порядку;**
- ✓ **охорона прав і свобод людини, а також
інтересів суспільства і держави;**
- ✓ **протидія злочинності.**

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

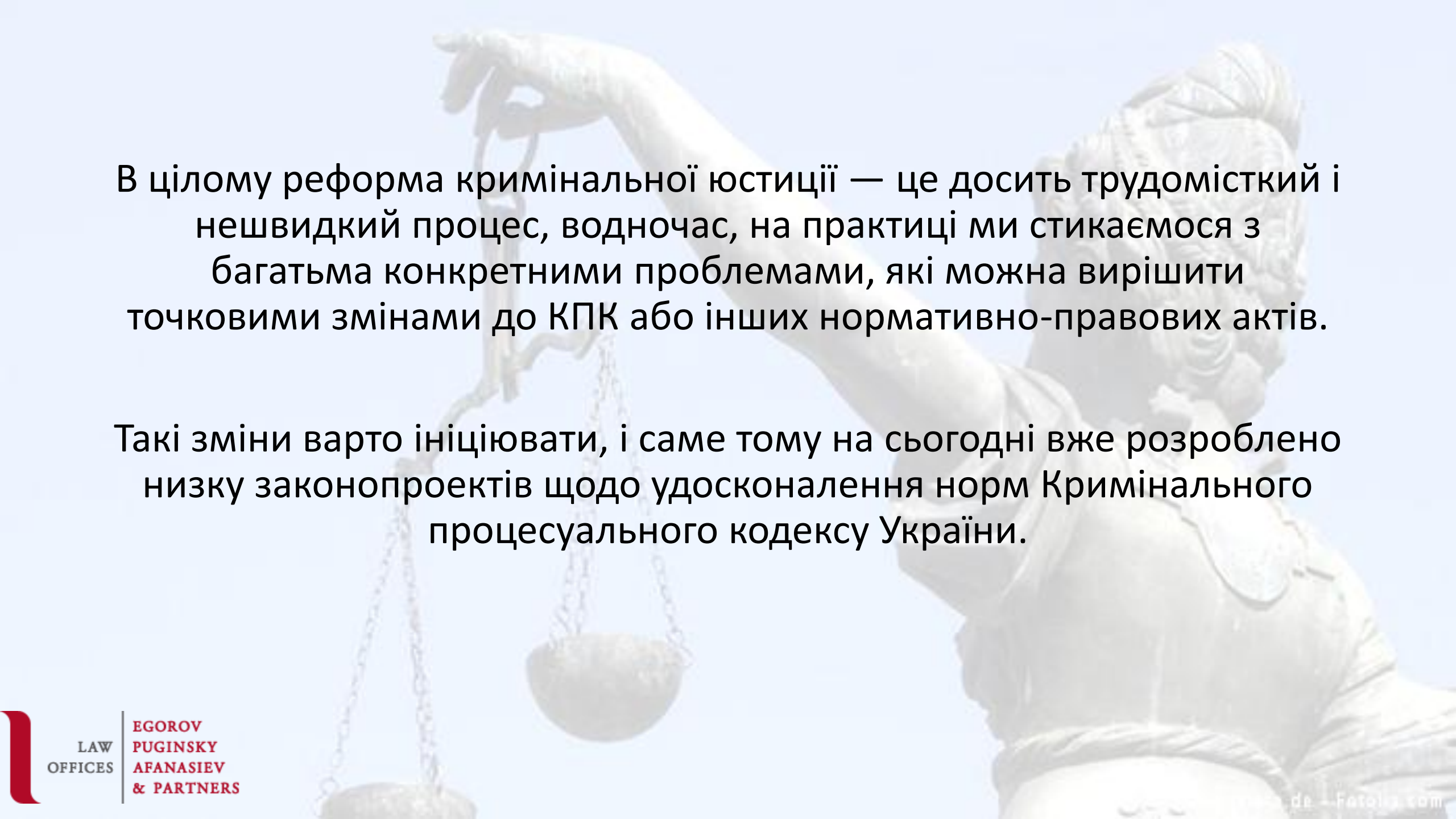
Служба безпеки України має бути позбавлена невластивих їй функцій.

Основним завданням оновленої Служби безпеки України має стати забезпечення національної безпеки у сфері державної безпеки шляхом:

- ✓ здійснення контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності;
- ✓ боротьби з тероризмом;
- ✓ виявлення, запобігання, розслідування та припинення кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки і тероризму;
- ✓ забезпечення охорони державної таємниці.

УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

- ✓ забезпечення належного доступу до правосуддя;
- ✓ неухильне дотримання прав людини під час кримінального судочинства;
- ✓ змагальність сторін, забезпечення права на захист;
- ✓ забезпечення «балансу» між основними елементами кримінального судочинства: судом, державним обвинуваченням, стороною захисту.



В цілому реформа кримінальної юстиції — це досить трудомісткий і нешвидкий процес, водночас, на практиці ми стикаємося з багатьма конкретними проблемами, які можна вирішити точковими змінами до КПК або інших нормативно-правових актів.

Такі зміни варто ініціювати, і саме тому на сьогодні вже розроблено низку законопроектів щодо удосконалення норм Кримінального процесуального кодексу України.

Що зроблено у напрямку удосконалення Кримінального процесуального законодавства

Також розроблено законопроект щодо усунення зловживань щодо недопуску слідчими адвокатів у кримінальному провадженні.

Реалії сьогодення свідчать, що відкриття кримінального провадження за заявою пересічного громадянина є практично недосяжним завданням в силу явного «небажання» прокурорів та слідчих вносити до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) такі відомості, мотивуючи це тим, що «не будь-яка заява підлягає внесенню до ЄРДР, а лише та заява, яка містить відомості про явні ознаки злочину». Особливо, це стосується заяв про злочини, вчинені судьями, прокурорами, працівниками органів правопорядку та працівниками інших органів влади.

У більшості випадків зміст внесених слідчим, прокурором в ЄРДР відомостей щодо в рамках короткого викладу обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, не відповідає змісту заяви, повідомлення про вчинення кримінального правопорушення, однак особа не може оскаржити це.

У зв'язку з цим, розроблено законопроект «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України» (щодо уточнення змісту відомостей, що вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань)», яким пропонується встановити на законодавчому рівні:

- ✓ обов'язковості внесення до ЄРДР саме тих відомостей щодо обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, які бути зазначені у заяві або повідомленні про вчинення кримінального правопорушення

надання особі права на оскарження змісту відомостей, внесених до ЄРДР на стадії досудового провадження.

Що зроблено у напрямку удосконалення Кримінального процесуального законодавства

В рамках продовження роботи правників над удосконаленням КПК України, в рамках роботи Ініціативної групи з розробки законопроектів щодо реформи правоохоронних органів, було проведено низку зустрічей.

Результатом обговорень став масштабний законопроект щодо внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, який спрямований на:

усунення суперечностей в нормах кодексу;

удосконалення термінології, а також положень щодо визначення форми проведення окремих процесуальних дій на різних стадіях кримінального провадження тощо.

Наявність таких «проблемних» питань в КПК на практиці призводить до затягування кримінального провадження або взагалі до втрати можливості здобути важливі фактичні дані.



ЮРИДИЧНЕ
БЮРО

ЄГОРОВ
ПУГІНСЬКІЙ
АФАНАСЬЄВ
І ПАРТНЕРИ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

01030, Україна, Київ,
вул. Володимирська, б. 38

Тел.: +380 (44) 492 82 82

Факс: +380 (44) 492 82 72

www.eapar.ua



Гребенюк Сергій
керівник практики кримінального права
s.grebenyuk@eapar.ua